

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันพระนะ วันพระ พอวันพระ คนคิดถึงตัวเอง คนมาทำบุญกุศล อย่างคนไม่ทำบุญกุศลก็ อยู่ตามประสาโลกไป ห่วงแต่โลก ห่วงแต่ชีวิตนะ แต่มีชีวิตแล้วมันก็ต้องตายหมด มันต้องตายไป ข้างหน้า แต่ข้างหน้าใครจะมีอะไรพึ่งไม่รู้ ตัวเองไม่รู้ว่ามีอะไรพึ่งไม่มีอะไรพึ่ง

ถ้าคิดว่าตัวเองฉลาดนะ ตัวเองจะเอาทางโลก คิดถึงทางโลก เห็นไหม เวลาประสบความสำเร็จทางโลก เขามองกันเรื่องสมบัติ เรื่องความเป็นอยู่ทางโลกว่ามันต้องมีความประสบความสำเร็จแล้วมันจะมีความสุข แต่ความจริงไม่เป็นอย่างนั้นเลย

ดูอย่างนะ ดูอย่างเศรษฐีมีเงินเป็นหมื่นๆ ล้าน แล้วพูดถึงว่าเขามีความสุขไหม เขาต้องมา แยกโลก เขามาแยกเพราะอะไร เพราะว่าปัญญาของเขา เขาคิดเขามองทะเลหมุด แล้วมองการบริหารประเทศเขาก็มองทะเลหมุด แล้วเขามาทำ แต่คนอื่นไม่มองอย่างนั้น มองแต่ประคองตัวกัน ไป ก็ว่าเขาที่ประสบความสำเร็จทางชีวิตแล้ว ว่าชีวิตเขาที่มีความประสบความสำเร็จ เขามีเงิน มาก แต่เขามีความสุขไหม

มีความสุขได้อย่างไรถ้าเห็นคนอื่นมันทุกข์ยากกว่า คนใจเป็นธรรมมันเห็นแล้วมันก็แบกรับภาระ นั่นนะชีวิตเป็นแบบนี้ ชีวิตโลกเป็นแบบนี้ ถ้าชีวิตเป็นธรรมนะ ชีวิตเป็นธรรม การประกอบสัมมาอาชีวะนี้อยู่ไปอย่างนั้น

ดูอย่างคนมีปัญหา นักปราชญ์จะอยู่ในที่สงบ อยู่ในที่สงัดวิเวก ที่สงัดวิเวกมันจะเป็น ประสาททางโลกไหม โลกต้องคลุกเคล้ากันเพื่ออะไร? เพื่อการตลาด ไปอยู่นะ เราจะไปทำการค้าที่ ในป่าในเขามันเป็นไปไม่ได้ ต้องไปที่ตลาด พอเข้าไปก็ต้องคลุกเคล้าไปกับเขาไป เรื่องนั้นเป็น ความกระทบกระทั่ง ความกระทบกระทั่งเป็นความยุ่งยาก แต่เราปรารถนาอย่างนั้น เราปรารถนา สมบัติ เราปรารถนาสิ่งของต่างๆ เราก็ต้องแสวงหาในที่อย่างนั้น

แต่เราปรารถนาในความสงบของใจ เราก็ต้องการความสงบของใจ

ครูบาอาจารย์ถึงสอนไง สอนว่าให้มีวันพระ วันพระนี่เพื่อจะให้เราได้ประพฤติปฏิบัติ เพื่อจะให้เราได้ผ่อนคลายความคิดความเห็นของเรา ความคิดของเรามันผูกมัดไป เวลาความคิดมันผูกพันใจไปนะ

ชีวิตคือการครองเรือน การครองเรือนนะ เห็นไหม ครองเรือนคือการครองหัวใจของเรา ยังต้องการครองหัวใจในกลุ่มครองของเราอีกนะ ยังต้องการใจลูกหลานของเราอีก แล้วความคิดของเรามันก็ปลิ้นปล้อนขนาดนี้ มันพลิกแพลงตลอดไป มันพลิกแพลง มันปลิ้นปล้อน มันคิดประสาของมันออกไปนะ แล้วมันจะสมความปรารถนาของมันหรือไม่สมความปรารถนาของมัน มันเป็นเรื่องหนึ่ง

สมความปรารถนาก็เป็นความสุขชั่วคราว เป็นความสมความปรารถนาว่าคิดแล้วสมความปรารถนา นี่หวังแล้วสมหวังก็เป็นความสุขชั่วคราวๆ แล้วก็หวังไปตลอดไป ความหวัง เห็นไหม อยู่ด้วยความหวัง อยู่ด้วยความคิดความคะเนิงหาว่าต้องประสบความสำเร็จความพอใจของเรา แล้วมันจะเป็นความพอใจของเราตลอดไปไหม ถึงว่าความกระทบกระทั่งกันในการครองเรือนนี้เป็นความทุกข์ยากมากนะ

คนเราอยู่กับคนพาลนะ อยู่กับคนพาลอยู่ที่ไหนคนที่ไม่เข้าใจเรา เขาจะทำให้เราเดือดร้อนไปหมดเลย แล้วเราอยู่ใกล้เคียงกัน คนที่เป็นคู่ครองของเราเอง มันกระทบกระทั่งกัน คำพูดคำจากระทบกระทั่งกัน มันบาดหัวใจนะ รักแล้วสุดรัก

เวลาลูกหลานของเรา เวลาว่าพ่อแม่ นี่พ่อแม่สะท้อนใจมาก เว้นไว้แต่เด็ก เด็กมันพูดประสาเล่น มันเป็นคำเล่นคำพูดไร้เดียงสา เราเห็นว่าเป็นความไร้เดียงสา เป็นความน่ารักน่าชัง เห็นไหม เวลาลูกเล็กๆ มันว่าพ่อว่าแม่ มันเป็นความไม่น่าเกลียด แต่พอผู้ใหญ่ขึ้นมาพูดนี่มันสะท้อนใจ

นี่ก็เหมือนกัน เราโตขึ้นมาในชีวิตในการครองเรือนของเรา ในการครองเรือนมีความทุกข์ยากมาก มีความทุกข์ยาก คนทุกข์ยากเพราะอะไร เพราะเข้าไปแสวงหาในสิ่งนั้นแล้วมันเข้าไปติดสิ่งนั้น มันเป็นธรรมชาติของใจ

โลกนี่คือละคร เห็นไหม คือเกิดละครได้ เกิดมาจากกรรม กรรมของสัตว์โลกสร้างกรรมกุศลมาต่างๆ กัน ถึงได้เกิดมา มีความสูงความต่ำตามยศถาบรรดาศักดิ์ต่างกัน นั่นนะโลกคือละคร

ละครคือชีวิตไง เราปฏิเสธไม่ได้ เราปฏิเสธชีวิตเราไม่ได้นะ เราว่าเราปฏิเสธชีวิต บางคนคิดว่าทุกอย่างเป็นเรื่องของความทุกข์หมดเลย เราจะทำอย่างไรให้มันพ้นจากความทุกข์ไป เราจะทำเรื่องของโลก เราจะปฏิเสธเรื่องอย่างนั้นแล้วทำลายตัวเอง เห็นไหม คนฆ่าตัวตายเพื่อจะหนีสิ่งนั้นนะ มันหนีไปไม่พ้นหรอก

โลกนี่คือละคร จริงมันละครจริงๆ เลย ละครของโลกเขา แต่ละครนี้มีกรรมเป็นผู้กำกับ กำกับให้ชีวิตเราเป็นไปตามกระแสของโลก มีสูงมีต่ำแล้วแต่ชีวิตของเราไม่แน่นอน ถ้ามีกรรมมาอย่างนั้น เราจะไปฝืนกรรมของเราไม่ได้ ถ้าเราฝืนกรรมของเราไม่ได้ เราต้องทนเรื่องของกรรมของเรา เราพยายามค้นดู พยายามทำแล้วถึงที่สุดเข้าไป

กรรมคือการกระทำ เราทำกรรมมาแล้วเราถึงประสบชีวิตอย่างนี้ ชีวิตเรานี้เราเลือกของเรา ขึ้นมาเอง แล้วเราเดินของเราเอง เพราะอะไร เพราะเราเชื่อกิเลสของเรา กิเลสของเรามันสร้างอะไร? ก็สร้างกรรม นี่กรรมถ้ากิเลสสร้างมันจะเป็นไปแบบนั้น เราถึงมีวันพระวันเจ้าใจ วันพระวันเจ้าเพื่อบุญกุศล สร้างบุญกุศลไปเพื่อชีวิตจะให้มีมันดีขึ้น ถ้ามันยังไม่ดีขึ้น ทำบุญทุกวัน คนพูดทุกคนนะ ใส่บาตรทุกวัน ทำบุญทุกวัน ทำไมชีวิตไม่ประสบความสำเร็จ

บุญกุศลมันเป็นความสุขของใจ สิ่งที่เราใส่บาตรขึ้นมาเพื่อขยับยั้ง เพื่อผ่อนคลายใจ เพื่อปล่อยเปลือก ปล่อยความกดดันของใจ ใจมันจะกดดันมาก มันจะทุกข์ยากมากนะ จะกดดันในใจ แล้วใจไม่มีทางออก ได้ทำบุญกุศลนะ สาธุการๆ เพื่อบุญกุศล เวลาทำกุศล เจตนามันตั้งขึ้นมา มันปลดปล่อยความกดดันของใจออกไป มันก็มีความสุขของมัน นี่บุญกุศลขนาดนี้เอง

เวลาครูบาอาจารย์เขาที่ว่าเขาพ้นจากทุกข์ๆ นะ นั่งตลอดรุ่ง เห็นไหม อดอาหาร ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปีนะ ทำอยู่ตลอดไปอย่างนั้น เขาทุกข์เพื่ออะไร เขาทุกข์กว่าเรานะถ้าคิดถึงทางโลก มันกดดันตัวเอง เห็นไหม กดดันเพื่อจะชำระกิเลส แต่มันกดดัน มันฝึกฝนขึ้นไป มันเป็นมัชฌิมาปฏิปทา ความพอใจ ใจนี้มันทำงานเคยใจขึ้นไปแล้วมันทำได้ สิ่งนั้นมันทำได้ แต่เราทำบุญกุศลของเราแค่นี้ แล้วเราจะเอาบุญกุศลมหาศาลมาจากไหน

การปลดปล่อยกิเลส กิเลสมันอยู่กับใจของเรา ความคิดของเราเองมันหลอกเราเอง แล้วเราคิดขึ้นมาเอง นี่มันขบกัดเรานะ อยู่ด้วยกัน ใจอยู่กับเรา แล้วคู่ครองของเราทำไมจะไม่มีความกระทบกระทั่งกันบ้าง ลื่นกับพื้นต้องกระทบกระทั่งกันบ้าง แต่ความกระทบกระทั่งกันบ้างแล้ว

มันต้องมีศีลธรรมในหัวใจ มันต้องให้อภัย สิ่งนั้นแล้วให้แล้วกันไป แล้วเริ่มตั้งต้นใหม่ ทำใหม่ แล้วมันอยู่ที่ว่าประสบความสำเร็จไม่ประสบความสำเร็จ เรามีหน้าที่ทำไป

เหมือนกับกระรอก เห็นไหม ในกระรอกที่ว่าลูกตกไปในทะเลนะ ลูกตกลงไปในทะเลจะทำอย่างไรจะเอาลูกขึ้นมา เอาหางจุ่มน้ำทะเลแล้วขึ้นมาสะบัด ขึ้นมาสะบัด จะให้น้ำทะเลนั้นแห้ง ทำอยู่อย่างนั้น จนเทวดาเขาว่า ทำอย่างนี้ทำเพื่ออะไร เทวดามาถามว่าทำเพื่ออะไร

“ลูกลมพัดตกไปในทะเล จะชุบน้ำทะเลนั้น เอาหางชุบน้ำทะเลขึ้นมาสะบัดให้แห้งเพื่อจะเอาลูกนั้นขึ้นมา”

เทวดาบอก “มันเป็นไปไม่ได้หรือ ทำไม่ได้หรือ”

“ทำไม่ได้ก็จะทำ”

สิ่งที่จะทำ จนเทวดาต้องเอาลูกขึ้นมาคืนให้ อันนี้อยู่ในพระไตรปิฎก

นี่ความเพียรของเราไง หน้าที่ของเราคือทำงานของเรา งานของเราคืองานของเรา ประสบความสำเร็จไม่ประสบความสำเร็จนั้นอยู่ที่หน้าที่ของเรา โอกาสของเรามากขนาดไหนเราก็ทำขนาดนั้น ทำไปตามนะ

นี่ความเพียรชอบ พระพุทธเจ้าไม่ให้เรามองมืองอดินหรือ พระพุทธเจ้าบอกว่าไม่หึงอ มืองอเท่า เราต้องพยายามฝึกฝนพยายามค้นคว้าของเรา พยายามทำคุณงามความดีของเรา ینگานของเรา เราก็ต้องพยายามไม่มืองอเท่า ต้องทำของเราให้ได้ พยายามทำของเราเข้าไป แต่โอกาสนั้นมันเป็นเรื่องโอกาสวาสนา อำนาจวาสนาแข่งกันไม่ได้หรือ อย่างที่พูดเมื่อกี้ ทำไมเขาประสบความสำเร็จในชีวิต ทำไมเราไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต

เราไม่รู้เบื้องหลังเขา เขาทุกข์ยากขนาดไหน เอามือก่ายหน้าผากนอนคิดมาตลอดคืนทุกข์ยากขนาดไหน ในการประสบความสำเร็จของเขา แล้วอำนาจวาสนาเขาต้องมีด้วย ทำไมโอกาสเขาทำแล้วเขาทำได้ ทำไมคนอื่นทำตามแล้วทำไมมันไม่ประสบความสำเร็จเหมือนเขา

มันเป็นไปไม่ได้ อำนาจวาสนาบารมีไม่มีบ่อยครั้งหรือ อันนี้อำนาจวาสนาของเรามีขนาดนี้ นี่โลกนี่คือละคร ละครของเราเป็นแบบนี้ เราก็เล่นตามบทละครของเราไป มันไม่ให้เราทุกข์มากจนเกินไป ถ้าเราไม่พอใจในบทละครชีวิตของเรา คือไม่พอใจเรื่องกรรมการกระทำของเรา

เราเคยทำกรรมมาอย่างนี้ มันเป็นความทุกข์ของเราแล้ว กรรมนี้มันพยายามจะพ้นออกไปให้ได้ ชีวิตนี้มันตายไปแล้วมันก็ต้องไปพบข้างหน้าอีก

เราถึงว่า ถ้าทำคุณงามความดีแล้วเพื่อเรา เพื่อเรานี้เราต้องทำ ทำของเราให้ได้ขนาดไหน ทำของเราขึ้นมาให้ได้ ถ้าพูดถึงทำดีต้องได้ดี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้จริงๆ “ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว” แล้วเราก็อำดี มันดีของเราไป

ฟังที่ว่าครูบาอาจารย์ประพฤติปฏิบัติ เอาชีวิตเข้าแลก

งานของเราไม่เอาชีวิตเข้าแลกหรอก เหนื่อยเราก็พัก เดี๋ยวก็ทำต่อไป ประสบความสำเร็จ ขนาดไหนก็ขนาดนั้น มีอยู่มีกินมันพอสมควรขึ้นมา อันนี้เป็นเครื่องจรรโลงใจเราอยู่ ถ้าเรามีอยู่มีกิน เรามีความพอใจของเรา เราพอใจสิ่งนี้ไป แล้วเราดำรงชีวิตนี้ไป ละครเราก็ไม่กดดันตัวเราเองนัก ละครของเราก็ใช้ชีวิตของเราไป

คนเรานะถึงที่สุดแล้วต้องตายทั้งหมด สมบัติจะหาไว้มากไว้หน่อยมันก็ต้องพลัดพรากจากกันไป ถ้าประสบความสำเร็จในชีวิตมันก็ต้องพลัดพรากไป สิ่งทั้งไว้ในโลก เราก็มีอะไรไป มีบุญกุศลไปหรือไม่มีไป ถ้าเราได้สละบุญกุศลของเราไว้ เราทำของเราไว้ เราทิ้งสมบัติไว้ในโลกด้วย สมบัตินี้เราทิ้งไว้ในโลก แล้วสมบัติของใจเรามีของเราไปด้วย ถ้าเราไม่ทิ้งสมบัติไว้ในโลกเขา

สมบัติหาได้ขนาดไหน สุกท้ายแล้วต้องทิ้งไว้ให้คนอื่นตลอดไป เพราะเป็นสมบัติของโลก สมบัติของโลกนี้ไม่ไปนรก ไม่ไปสวรรค์ ไม่ไปนิพพานกับเรา แต่บุญกุศลของใจไปนรกไปสวรรค์ ใจนี้พาไป มันถึงต้องทำใจไป

การอภัย เห็นไหม การหลีกเลี่ยงให้หนีก็เป็นบุญกุศลแล้ว การหลีกเลี่ยงให้ การยกมือไหว้ การระงับนี้ก็เป็นบุญกุศลทั้งหมดเลย การพูดคำหวานให้ต่อกันก็เป็นบุญกุศล สิ่งนี้สร้างบุญกุศลให้เรา แล้วถ้าเกิดบุญกุศลขึ้นมา มันจะเป็นบุญกุศล มันพาให้ใจดวงนี้ไปนรกสวรรค์ ใจมันถึงผ่อนคลาย

ใจเราจะผ่อนคลายได้ เราต้องเริ่มผ่อนคลายตั้งแต่ตรงนี้ ถ้ามีตรงนี้ เห็นไหม ถ้าเราไม่มีความสนใจ เราไม่อยากจะประพฤติปฏิบัติ เราจะไม่ทำบุญกุศล แล้วเราจะไม่ฟังธรรม ถ้าเรามีการฟังธรรม อันนี้อำนาจวาสนาของเรา เราจะลืมตาอีกตาหนึ่ง ตาของเราคือตาที่ว่าเราทำใจของเรา เอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา เอาความคิดใจ

ค้นหาความทะยานอยากมันทำให้ใจของเราฟุ้งซ่าน ทำให้ใจเราคิดออกไปแล้วมัน
เดือดร้อนออกไป มันเป็นไฟเผาตัวเองตลอดไปเลย แล้วเราจะดับไฟอย่างไร เราดับไม่เป็น มันจะ
เป็นไปสภาวะแบบนั้น เอาใจของเราไว้ในอำนาจของเราคือเอาความคิดของเรา

คิดได้ในเวลาการทำงาน คิดได้ในเวลาหน้าที่การงานคิดได้ แต่ถึงเวลาแล้วเราต้องปล่อย
วาง อย่าให้มันเผาจนเราเครียดนะ เรานี้เครียดเราเองนะ เวลาเผาแล้วเราจะเครียดตัวเราเอง แล้วเรา
กดดันตัวเราเอง แล้วเราจะแสดงออกกับคนรอบข้างไปตลอดไป เห็นไหม ใจเราก็ครองไม่ได้ แล้ว
เรื่อนของเรา เราครองเรื่อน เรื่อนของเราเราก็ครองไม่ได้ แล้วเรื่อนของผู้ที่อยู่ข้างเคียงเราก็ครอง
ไม่ได้ เรื่อนของลูกหลานนะ แตกกระสานซ่านเซ็นไปกันหมดเลยเพราะว่าอะไร เพราะความโกรธ
ความคิดมากนี่มันกระทบกระทั่งกัน แต่ถ้าเราเอาใจของเราไว้ได้ เรื่อนเราก็ครองได้ รอบข้างเรา
ก็ครองได้ สิ่งใดๆ ก็ครองได้ ชีวิตเราจะครองเรื่อน ชีวิตอันนี้มันถึงจะประสบความสุขพอสมควร
ในโลก

ไม่มีความสุขตามความเป็นจริงหรือ ความเป็นจริงโลกนี้มันเป็นเรื่องราวความสุขตาม
กิเลสมันผ่อนคลายให้มีความสุขเท่านั้นเอง ถ้ากิเลสผ่อนคลายให้มีความสุข เราก็มีความสุขประสา
ที่กิเลสผ่อนคลายให้ เท่านั้นเราก็พอใจ ถ้าเราพอใจเราก็ครองเรื่อนของเราไว้ได้ ถ้าเราไม่พอใจ เรา
ก็เดือดร้อนของเรา กิเลสมันผ่อนให้เราได้พอใจเท่านั้น ผ่อนให้เราได้ ถ้าไม่ชำระกิเลสออกไปจาก
ใจ ถ้าชำระกิเลสออกไปจากใจแล้วหมดสิ้นนะ ใจจะหมดสิ้น แล้วกิเลสออกมาจากไหนล่ะ?
ออกมาจากการประพฤติปฏิบัตินะ ทาน ศีล ภาวนาเกิดขึ้นมาจากเรา

วันพระ ตั้งใจทำวันพระ อุทิศส่วนกุศลให้กับเจ้ากรรมนายเวร นี่การที่เราไม่ประสบ
ความสำเร็จเพราะมันมีกรรมใหม่กรรมเก่ามันสะสมกันมาตลอด กรรมเก่าก็มี กรรมใหม่ก็มี ถ้า
อย่างนั้นก็อุทิศส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวร ให้สิ่งต่างๆ ให้ผ่อนคลายชีวิตเราให้ไปพอประสบ
ความสำเร็จ ถ้าประสบความสำเร็จขึ้นมา มันก็มีความอ่อนใจ มีความพอใจ

นี่มีแต่ความเร่าร้อน นุ่นก็ไม่เป็นไป นี่ก็ไม่เป็นไป ทุกข์ยากในหัวใจ นี่ทุกข์นี้เป็นอริยสัง
เป็นความจริงในหัวใจอยู่แล้ว ต้องกำจัดมันให้ได้ เอวัง